

Patrí **zisk** do zdravotníctva?

■ Mgr. Beata PRACHÁROVÁ

Pokiaľ v iných oblastiach verejného života si spoločnosť zvykla na nový spôsob hospodárenia so ziskom či naopak stratou, v zdravotníctve stále prevládajú názory, že vytvárať zisk v tejto oblasti je morálne neprípustné, teda že obchodovanie so zdravím nepatrí do kategórie činnosti súvisiacich s podnikateľskými aktivitami. Ako príklad použili organizátori napr. pekára, ktorý neprofituje z hladu či hrobára, ktorý nemá zisk so smrťou a podobne. Naopak, ich argumenty smerovali k poukázaniu na nebezpečenstvo, ktoré hrozí pri hospodárení najmä v takých zariadeniach, kde je vlastníkom štát a kde dochádza k deformácii klasických trhových zákonitostí, čo vedie napríklad ku korupcii a iným nekalým javom.

INESS – Inštitút ekonomických a spoločenských štúdií sa rozhodol prispieť argumentmi do diskusie o legitimitnosti a užitočnosti zisku v zdravotníctve aj svojou najnovšou publikáciou Zdravý zisk. Mgr. Richard Ďurana, PhD. riaditeľ INESS: „So zmenou vlády v roku 2006 došlo zároveň k zmene v smerovaní zdravotnej politiky na Slovensku. V politickej a odbornej diskusii začali prevažovať argumenty spochybňujúce fungovanie trhových mechanizmov a ich legitimitu v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Opätovne začína ožívať negatívny postoj voči súkromným investíciám a zisku ako takému. V prvej kapitole sme preto zadefinovali, čo zisk je a ako vzniká. Základnou funkciou zisku v ekonomike je motivácia podnikateľov k inovatívnym a z hľadiska nákladov efektívnym napĺňaním potrieb spotrebiteľov.

Na túto otázku sa snažili nájsť odpoveď aj organizátori, a prednášatelia na konferencii, resp. diskusnom fóre, ktoré pripravila spoločnosť INESS – Inštitút ekonomických a spoločenských štúdií v stredu 10. októbra v Zichyho paláci v Bratislave. Svoje názory v rámci zvolenej témy prezentovali Ing. Eugen Jurzyca, riaditeľ INEKO – Inštitútu pre ekonomické a sociálne reformy, MUDr. Mária Voleková, CSc., FNŠP Banská Bystrica, MUDr. Ladislav Pásztor, prezident Asociácie súkromných lekárov SR, Mgr. Ondrej Sukel', za Slovenskú lekárnickú komoru a Mgr. Juraj Karpiš, analytik INESS.

V argumentácii proti dosahovaniu zisku v zdravotníctve dochádza často k zamieňaniu a nepresnému používaniu ekonomických pojmov, ktoré znemožňujú zmysuplnú diskusiu. Druhá kapitola preto identifikuje základné ekonomické kategórie v zdravotníctve. **Zdravie nie je tovarom a nemôže byť preto predmetom obchodovania. No zdravotná starostlivosť už z ekonomického hľadiska službou je a podlieha preto všeobecne platným ekonomickým pravidlám vzácnosti.** Pri racionálnom poskytovaní zdravotnej starostlivosti preto nutne musíme sledovať ekonomické náklady a výnosy...

Prednášky jednotlivých účastníkov tohto diskusného fóra v podstate poukazovali na súčasný stav v zdravotníctve, v oblastiach, v ktorých jednotliví prednášatelia pôsobia. O zisku v oblasti verejného lekárenstva, resp. o regulácii zo strany štátu, ktorá pri jeho tvorbe existuje, hovoril vo svojom príspevku „**Mýty o zisku**“ zástupca Slovenskej lekárskej komory Mgr. Ondrej Sukel': „Cieľom mojej prezentácie bolo poukázať na nekorektnosť obhajoby neregulovaného zisku zdravot-

ných poisťovní poukazovaním na údajne neobmedzený zisk verejných lekární. Osobne som zástancom ziskovosti v celom systéme poskytovania zdravotnej starostlivosti – teda aj v poisťovníctve, nemôžem však súhlasiť s všeobecne rozšíreným mýtom, že lekáreň sú výhradným a neobmedzeným tvorcom zisku – zvlášť keď je tento zisk výrazne regulovaný ako aj ad hoc nekoncepcne obmedzovaný. A práve vysvetlenie jednotlivých limitov a obmedzení bolo náplňou mojej prezentácie – po vysvetlení základných princípov tvorby som poukázal na straty vznikajúce pri každej kategorizácii, bezprecedentné zníženie cien liekov v apríli 2007, nezmyselné kategórie F a V, prísnu reguláciu marže pri OTC liekoch a za zásadnú časť mojej prednášky považujem poukázanie na nečinnosť kompetentných orgánov – aj zdravotných poisťovní – pri porušovaní zákonov. V panelovej diskusii som si uvedomil smutnú skutočnosť, že názor lekárnika je všeobecne odmietaný a nálepky „ste bohatí, tak čo chcete“ sa zbavíme len veľmi ťažko. Preto si veľmi cením pozvanie organizátorov na túto akciu a verím, že v budúcnosti hlas lekárnika bude na takýchto fórach zaznievať častejšie. Tu by som rád apeloval na kolegov – zvlášť tých najmúdrejších spasiteľských kolegov, ktorí nemajú problém mlátiť prázdnu slamu návrhov, odporúčaní a všeobijajúcich riešení, či už na sneme komory, alebo na iných lekárnických akciách, s automatickým podtitulom „čo vlastne tá komora robí“, nech sa zdvihnú, idú na takéto podujatia a vy-

svetľujú. Argumentov je viac než dosť. Medzi všeobecne apatickými lekárnikmi je jednoduché sa predvádzať, takéto fóra sú však o niečom inom a platí tam doslova, že všetko čo poviete, bude použité proti vám, preto je nevyhnutná zbehlosť v legislatívnych otázkach a emocionálna vyrovnanosť v argumentácii.“

V rámci diskusie zazneli rôzne názory na tvorbu zisku v zdravotníctve, resp. v jednotlivých jeho sektoroch. Prevažovali tie, ktoré schvaľovali tvorbu zisku, ale aj

kárňach bolo v auditóriu nezvyčajne ruš-no, ba dokonca zazneli aj také poznámky, že verejné lekárne sú v podstate nástrojom ako prísť k „veľkým peniazom“ a že teda lekárnici by v podstate mohli „byť ticho“ a nesťažovať si. Ba dokonca tu zaznela poznámka... „veď stále sa otvárajú nové lekárne a to znamená, že asi vám je dobre,“ alebo... „už neposkytujete ani pohotovostné služby, tak čo sa sťažujete.“ Už z týchto pseudoargumentov je jasné, že oblasť lekárenstva či ponímanie fungova-

fórah, hovoriť o svojich problémoch, počúvať názory iných na lekárnikov a verejné lekárne a pochopiť, že občas je veľmi náročné prezentovať lekárnik ako zdravotníckeho pracovníka, keď všade nokoľko panuje názor, že lekárne sú vlastne dobrým „kšeftom“ a biznisom... Možno potom by zmenili názor aj na činnosť predstaviteľov komory a vážili by si viac ich aktivity, ktoré často možno označiť ako osobnú odvahu alebo vstup do jamy levovej...

s prihladením na princíp solidarity, ktorý je najmä v poisťovníctve nevyhnutný. V diskusii vystúpil aj prezident SLeK **PharmDr. Ján Valjan**, ktorý poukázal na nebezpečenstvo vertikálneho reťazenia (v súvislosti s vlastníctvom zdravotníckych zariadení) a potrebou väčšej kontroly zo strany kompetentných orgánov pri porušovaní zákonov u niektorých poskytovateľov, kde profit z činnosti prevyšuje odbornú či morálnu stránku poskytovania tejto starostlivosti.

Ako sme prezentovali v úvode tohto materiálu, je zrejme, že každý z prednášateľov hovoril o tvorbe zisku v sektore v ktorom pôsobí. Pri prezentácii Mgr. O. Sukeľu, ktorý hovoril o verejných le-

nia systému verejných lekární je nielen laickej, ale často i odbornej verejnosti (ostatným poskytovateľom či zúčastneným) zobrazené ako jeden veľký biznis, kde sa bez akýchkoľvek obmedzení hospodári s verejnými zdrojmi. Už z tohto dôvodu bolo veľmi zaujímavé počúvať prednášku Mgr. O. Sukeľu, ktorý i napriek zúčastneným poukázal aj na nekonanie zodpovedných orgánov pri porušovaní zákonov pri poskytovaní lekárenskej starostlivosti a vyzval zástupcov zdravotných poisťovní, aby s takými poskytovateľmi rozviazali zmluvy... Nuž, nezostáva nič iné iba odporučiť všetkým členom Slovenskej lekárskej komory zúčastňovať sa na takýchto či podobných diskusných

Poslaním Inštitútu INESS je výskumná, publikačná, poradenská a vzdelávacia činnosť zameraná na riešenie aktuálnych ekonomických a spoločenských problémov pri rešpektovaní vlastníckych práv ako záruky osobnej slobody a mierového spoluzitia.

INESS je nezávislé, neštátne, apolitické občianske združenie založené fyzickými osobami v decembri roku 2005.

FOTO: INESS

Rada SLeK na svojom zasadnutí 13. septembra 2007 rozhodla:

a) Zvolať jednodňový XX. riadny Snem SLeK v Bratislave dňa 17. novembra 2007, kľúč (1:30). Zároveň vyzýva všetkých členov SLeK (a najmä delegátov Snemu), aby začali podávať návrhy a podnety na zmeny vnútrokomorových predpisov.

Miesto konania: Incheba Expo Bratislava
Viedenska cesta 3 - 7 851 01 Bratislava

Registrácia delegátov: 8:30 - 9:30.

Ďalšie informácie pre delegátov:
prostredníctvom sekretariátov RLeK a SLeK.